

DÉLSOMOGY

Megjelenik Szigetvárott hetenkint egyszer: Vasárnap.

Előfizetési árak:
Egész évre . 8 korona. — Félévre . 4 korona.
Negyedévre . 2 korona 50 fill.
— Egyes példány ára 20 fillér. —

Felelős szerkesztő:
Bárvarth Gyula.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Igmándy-utca 60. szám.
Kéziratot vissza nem adunk.
Nyílt-tér garmond sora 40 fill.

Gondolatok a nő és nőemancipációról.

(L) Sokat irtak már pro és contra a nőkről és a nőemancipációról. Én is sokszor gondolkodtam ez érdekes téma felett, — de véleményem azért mégsem változott meg, hanem most is csak az, ami ezelőtt volt. Jólehet tisztelettel hajlom meg bárki ellenvéleménye előtt is, ha az csak némileg is elfogadható, de még ez ideig a tisztelt ellenvéleményeseknek nem sikerült engem sem argumentumaikkal, sem azok igazságaival e tekintetben az ellenkezőről meggyőzni.

Most is előttem fekszik a „Frauen Rundschau“ egyik száma. Elöttem fekszik ez az előkelő folyóiratja a nőemancipáció előharcosának s miközben olvasom merész cikkeiket ezeknek az „első fecskéknek“ úgy érzem, mintha temetési jelentést olvasnék. Ismét egy rög, a melylyel eltemetni segítik az örök nőiesség esz-

ményét, ideálját.

A civilizációnak is megvannak titkai. A XX. század embere dolgozik, hogy leörölhesse mindennapi létét, dolgozik és az öfenntartás harcában nem ér rá — érezni. Az óriás hangyaboly nyüzsög, él — de bensője sivár, üres. Mennyivel irigylésreméltóbb a puszták szabad fia a beduin, a ki nem ősméri a gőzvasutat, de ismeri a saját belvilágát. S hogy már nem tudunk érezni, hogy elanyagiasodunk, annak nem legkisebb oka, hogy a civilizáció őserdőket és babonát egyaránt irt ki, hanem kiirtja a nőből — a nőt.

A nőiesség pedig a forrása minden nemesnek és poétikusnak.

Az életharca magával sodorja és kivetkőzteti abból, a mit évezredek keresztül költők énekeltek meg, népek bálványoztak, a mi a királyi trónuson és a napszámos gunyhójában egyaránt napfényt varázsolt,

A világtörténelmet tulajdonkép a nők csinálták. Szédületesen fenséges, gyakran borzalmas a nő szerepe a vi-

lággtörténelemben. Béke és háboru dicsőség és gyalázat, a vagyonosodás, gyakran népfajok letünése mindennek szálaít az ő parányi kezeik szövögetik. A nő a család rugója, mozgatója minden tettnek, legyen az nemes, vagy nemtelen. Egyaránt angyal és egyaránt démon a nő. Sokszor Lukrécia, ki hogy erényét megvédje öngyilkossá lesz, gyakran Katalin cárnő, ki saját urát gyilkolja meg, hogy kocsisa kedvese legyen.

De messze csapongok, Mint mondtam a XX. század megöli a nőben a nőt. Az élet anyagi harcában por, sár tapad hozzá s ezzel elveszti poétikus zomancát s felbomlanak a minden egyéniségnek szülői — a család.

A nő megszűnik az a jövő génius lenni, a ki a mindennapi küzdelemből hazatérő férjnek enyhet és vigaszt nyújt. — A nőemancipáció nemes előharcosai, ha ezt tudnák: A mig ők száraz jog és bölcselém szülte tézisek bizonyításán és életbeléptetésén harcolnak, s használni vélnek

Két gombostű.

— Némethől. —

Heyden Ernő a legszeretreméltóbb gimnáziumi tanárok egyike volt s a felsőbb leányiskolában is nagyon kedvelték. Csak egy leánynak rokonszenvét nem tudta megnyerni. Azét a fekete fürtös, durczás kis Margitét:

Épen az utolsó történetórát tartotta s mindenki érdeklődéssel hallgatta a szép, világosszőke bajszu fiatal embert. De nem csoda. Előadása oly megkapó volt, hogy a hallgatókat mind elragadta, csak a durczás Margit ült [könyökére támaszkodva s nagy fekete szeméit dacosan a történetelemkönyvbe mélyasztette úgy, hogy puha fekete selyemfürtjei csaknem egészen elfödtek kes-

keny arcját. Oh, hogy gyűlölte azt az önhitt embert, aki azt hitte talán, hogy úgy bánhat el vele, mint aféle kis gyermekkel. Egyetlenegy kérdésére nem felelt még eddig. Vajjon miféle gondolatok keringhetek a hullámos fekete fürtök alatt, melyek lelőgtak arcába. Pedig a fiatal tanár hányszor figyelmeztette már, hogy fonja össze.

A mint a csengő az óra végét jelezte, Heyden fölállt és a kifelé iparkodó növendékek mindenikével kezét fogott, mindegyiknek szerencsés életutat kívánt annélkül azonban, hogy arra a halvány kis lányra figyelt volna, a ki még mindig elmélyedni látszott történetelemkönyvébe.

Margitnak fejébe szállt minden vére. Határtalan vad gyűlölet töltötte el. Daczos szemében égő könnyekkel hagyta el az osztályt.

Boldog szünidőket kívánok a hölgyeknek. Isten velük mondá Heyden Ernő és egy főhajtással elhagyta a termet. A ruhatárba ment. Fölvette felöltőjét és feltette kalapját.

— Ezer villám, átkozódott főnhangon és lázas sietséggel kapta le fejről a kalapot. Mi volt az? Tük a kalapjában, Két valóságos gombostű furódott a fejébe. Ilyen vakmerőség. Ilyen ilyen.

Hamarjában nem is talált szavakat. Tudta jól, hogy ezt csakis a durczás Margit tehette.

— Ezert lakolni fog az az álnok teremtes, az a boszorkány.

Az igazgatóhoz sietett. Az ajtónál azonban megállt. Mégse. Nem, bevádolni nem akarta mégse. Vércseppek serkentek ki homlokából. A két tűt ki húzta a kalapjából s a azokat tárczájába téve, gyors léptekkel

Pécs város városházát jövő év május havában újra építik, miért is jelenlegi helyiségemből annak idején ki fogok költözködni, mely körülmény arra késztet, hogy az összes rakáron lévő divat cikkeimet valamint a naponta érkező ujdonságaimat különösen karácsonyi ajándéknak alkalmas dolgokat tetemesen leszállított árban árusítsam el, úgy mint: **férfi ingek és nyakkendők, kézimunkák és kellékek. Jäger alsó ruházat. Ruhadiszek. eső ernyők, harisnyák, keztük stb.**

KEMÉNY MÓR PÉCS, Király-utca városház épület.

sokat, megbocsáthatatlant vétének a nő ideálja ellen.

A nőemancipáció ne abban lelje feladatát, hogy a gyengébbet kidobjuk az élet küzdelmeibe, hanem megvédje a nőt századok elnyomásától; tágtítsa látókörét, művelje szelemét, hogy a nő szünjön meg férjének érzéki tárgya, játékszere lenni, hanem legyen oly lelki kapocs ki eszméit, törekvéseit megértve azok harcosa lesz a családban,

Ne legyünk a civilizáció barbárai kik a nőt lerántjuk az életsarába, hanem emeljük fel az őt megillető piedesztálra.

Hírek a városházáról.

Az ártézi kut ügyében f. hó 18-án délután ismét rendkívüli közgyűlése volt a képviselőtestületnek Balogh József bíró elnöke alatt.

Az ülés megnyitása után Vargha Sándor jegyző, előadó, felolvasta az országos vízépítési igazgatóságtól az előljáráshoz érkezett értesítést, mely szerint a földművelési miniszter, a kútfuró garanciát egy második ártézi kútfurásához nem engedheti át.

A képv. testület ezt tudomásul vette és elhatározta, hogy felír a vármegyéhez, miként tekintettel arra, hogy a község fekvése és kiterjedése, valamint a közegészségi viszonyok mulhatlanul szükségessé teszik hogy az ártézi kut vizének felhasználásával még legalább a Kossuth-téren egy közkut létesítsék, amit azonban a község nyomorult anyagi viszonyainál fogva létesíteni nem képes, (igaz. szerk.) ennél fogva a vármegye engedje át a 6000 koronából megmaradt összeget s adjon ezenkívül még 2000 kora, továbbá kérje fel az előljárást a földmű-

velési minisztert, hogy az ártézi kutba lerakott esővek árát ugyano célra engedje el.

A képv. testület ezenkívül még utasította az előljárást, hogy tegyen lépést az iránt vajjon nem-e lehetne a községben vízvezeték létesíteni s e célból hívja össze azokat a háztulajdonosokat, akikről feltehető, hogy házaikba a vízvezeték bevezetetik és tárgyaljon velük az ügyben aziránt, hogy mennyivel járulnának ezen vízvezeték létesítéséhez. S ha az adatok egybe lesznek gyűjtve, tegyen jelentést a képv. testülethez, melynek alapján a képviselő testület érdemlegesen csak akkor határoz, hogy vajjon a vízvezeték létesíthető lesz-e vagy sem?

Mint tudjuk a képv. testület hangulata a vízvezeték mellett szól ugyan és igen helyesen csak oly módon, hogy ez a község megterhelhetőségével ne járjon. (De ne is járjon, mert ugyis elég már a pótló szerk).

Végül illetőségi és települési ügyeket intéztek el, miután elnöklő bíró az ülést bezárta.

H I R E K.

Lapunk legközelebbi száma tekintettel a karácsonyi ünnepekre f. hó 24-én csütörtökön este jelenik meg.

A „szerda esték“-ről.

Igen, igen a szép időknek vége s a telet várjuk, szép kisasszonyom — értem tehát, hogy visszanez a lelke és elmereng a nyári napokon: mikor még nyílt a szegfü meg a rózsaszéliden omlott ránk az égi fény... de azt nem értem, mért kérdezi tőlem: hogy „szerda este“ lesz-e az idén?

Ahol virágok illatozva nyílnak s fehér galambok raknak fészkeket, hol minden fényes, égi-légi, tiszta: helye magának ott, csak ott lehet... de mit keresne hófehér ruhában boros pohár és füstgomoly helyén? Kisasszonyom! a jó izlés számára: biz' „szerda-este“ nem lesz az idén.

A szerda esték füstös levegője és mécsvilága csak nekünk való, akiknek immár nincsen sem az arcán sem a kedélyén semmi rontható. Kiknek szivarfüst, borgőz, kártya, billárd s zene, költészet... minden egyre men — s akikre nézve végtelen közömbös: hogy „szerda-este“ lesz-e az idén?

Ira.

— Anyakönyvi kinevezés. A m. kir. belügyminiszter, Lábod Lajos görögali körjegyzőt anyakönyvvezetővé nevezte ki s ugy a születési, mint halálozási és esketési anyakönyvek vezetésével, nemkülömbben a házasság kötésével is megbízta.

— Orgona szentelés Darányban. Tudósítónk a következő levelet küldte szerkesztőnknek: F. hó 13-án délelőtt orgona szentelés volt nálunk, mely alkalommal a hívek igen szép számban jelentek meg ezen ünnepélyen. Az ünnepély kezdetét tarack lövések adták tudtára a közönségnek. Először Németh József nemes-dédi ev. ref. lelkész tartott igen szép beszédet, az orgonáról s s egyúttal azt fel is avatta. Ez után megszólalt az orgona és Mándi Bertalan esertői tanító egy pár szép éneket játszott el rajta. Azután Varga Dezső helybéli ev. ref. lelkész tartott szép szent beszédet. A vidéki vendégek ebédre Varga Dezső lelkész és Vecsei József tanítóhoz voltak hivatalosak, hol igen jól mulattak. Egyúttal a templom tornyán volt kétfejű sasokat is leszedték, a mik magasan mind a 4 oldalon csufosan diszelegtek. Igen csudálom, hogy a darányi nép ezt eddig is megtűrte. Ezekről a sasokról már akar-

hagyta el az iskolát. . . .

— Heyden tanár vérmérgezést kapott.

Ezekkel a szavakkal nyitott be másnap Margithoz ifjabb nővére.

— Micsoda?

Gyűszű, olló a földre hullt. Margit halálsápadt arccal bámult nővére.

— Ki mondta?

— Az első osztályos Halden Miczi beszélt, ő a fivéréből hallotta. De te egész sápadt vagy.

Margit nem felelt. Támolygó léptekkel ment szobáskájába.

— Vérmérgezés, vérmérgezés, esengett egyre a fülében.

Szédülni kezdett. Menybeli Isten, ezt Ő nem akarta. Ha most meghal, akkor ő a gyilkosa. Örült aggodalom fogta el. Óh Isten, ez ne történjék meg? Csak ez ne. Csak ez ne.

Majdnem az egész éjet álmatlanul töltötte. De másnap, mikor Lina az iskolából hazajött, már a kertajtóban állt.

— Hogy van Heyden tanár? Hallottál felőle valamit?

— Igen Miczi azt mondta, hogy baja

nem vérmérgezés, csak a homlokán levő sebbe nagyon meggyuladt.

Margit megkönnyebülve lélezett föl. Többet nem szólt, de azon túl mindennap kapott Heyden Ernő névtelenül virágokat valakitől. . . .

Vasárnap reggel volt.

— Lina, nem jössz velem koresolyázní? kérde Margit nővérétől.

Sötét fejét hódbőrsapka fedte. Haja pompás fürtökben verdeste vállait.

— Még előbb befejezem írásbeli dolgozatomat, felelte Lina, de egy óra múlva utánad megyek.

— Jó, felt vissza Margit és egyedül távozott.

. . . Kecsésen síkolt tova a sugár alak a tükörsíma lapon. Hiba nélkül, biztosan tette művészies keringéseit. Gyönyörrel telve csillogtak szemei és a máskor sápadt arc rózsás pirban uszott.

De . . . óh, jaj . . . hirtelen megakadt és ruhájának a szegélye majdnem egy fél méternyire leszakadt. Átkozott koresolya. Most már nem koresolyázhat tovább.

— Kedves Nagysád, hogy segítségére

legyek? szólította meg valaki.

Heyden tanár állt előtte kinyitott tárczával és két hosszú gombostűt vett ki abból.

— Ah.

Sötét pir borította el a keskeny arcot s Margit szemeiből hirtelen könnyek törtek elő. Szégyelte magát. . . .

— De Margit nagysám, szólt résztvevően a fiatalember és gyengéden megfogta a leány reszkető kezét.

— Meg . . . bo . . . esát . . . ne . . . kem? zokogta remegve. Óh, nagyon sokat aggódtam akkor. . . .

— Valóban, miattam aggódtam? kérde látszólag meglepődve a fiatal ember. De miért?

— Azt hallottam, vérmérgezést kapott, felelte Margit, eltéve a tüket.

Mily bájos volt arca, dus hajával. Heyden tanár nem tudott betelni látásával. És a mint Margit félénken fölemelte fejét, a fiatalember mélyen, hosszan belenézett azurkék szemeibe.

— Tehát akkor akkor a virágokat is ön küldte.

Margit felelet helyett elpirult.

tam irni szerkesztő urnak de vártam ezen ünnepélyt, hogy fent maradnak-e még? De most levették. stb (Dicsérendő dolog, mert már ideje is volt.) (Szerk.)

— **A szigetvári m. kir. állami polgáriskola hangversenye és táncvizgalma** 1904. január 9-én lesz melyre a tantestület a következő meghívót bocsájtotta ki: A szigetvári m. kir. állami polgáriskola az *Ifjúsági zászlóalapja javára* 1904. évi január hó 9-én az intézet torna csarnokában Hangversennyel egybekötött Táncvizgalmat rendez. Kezdeté este 8 óra-kor pontban. A hangverseny alatt az ajtók zárva maradnak. (Ételekről és italokról gondoskodva van). A vidéki fiatal urak ingyenes elszállásolása céljából az intézetben **Legénytanyát** rendezünk be. *A hangverseny műsora*: 1. RONDEAU. Chopin-től. Zongorán előadja *Filipovics* Józsefné úrnő. 2. SONATE. René de Boisdeffre-től. Zongorán és hegedűn előadják *Filipovics* J.-né úrnő és dr. *Szabó* István úr. 3. BETEG LEÁNY. Egressi B.-tól. Éneklék a leánynövendékek. 4. MAGYAR RHAPSODIA. Liszt F.-tól. Zongorán előadják *turonyi Biedermann Margit* és *Tibor*. 5. AZ EGYÜGYÜ PARASZT. Szentjóni Szabó L.-tól. Szavalja *Olosz Béla* intézeti növendék. 6. FAUST-ÁBRÁND. Sarasate-től. Hegedűn előadja dr. *Szabó* L. úr, zongorán és harmóniumon kísérik *Filipovics* J.-né úrnő és *Stefán* Gyula úr. MAGYAR HALLGATÓ. Hegedűre írta és előadja dr. *Szabó* I. úr, zongorán és harmóniumon kísérik *Filipovics* J.-né úrnő és *Stefán* Gyula úr. 7. MAGYAR TÁNCOK. Brahms-től SPANYOL TÁNCOK. Moszkovszky-től. Zongorán előadják *turonyi Biedermann Ilonka* és *Tibor*. 8. INDULÓ. Janda J.-tól. Zongorán 6 kézre előadják *Hegyesy* Janka, *Stern* Stefi és *Tóth* Ilonka intézeti leánynövendékek. VILLANYOSAN. Galopp. Keyil B.-tól: Zongorán 6 kézre előadják *Hoffmann* A., *Stern* St. és *Tóth* I. intézeti leánynövendékek. 9. KURUC NÓTÁK. Éneklék a városi énekkar és az intézet növendékei. Belépődíj: személyjegy 2 k, családjegy 5 k, deákjegy 50 f. Felülfizetéseket köszönettel fogadunk s hírlapilag nyugtáztunk. *A vizalmi bizottság tagjai*: Adler Sándor, Aschenbrenner Alajos, Bali Sándor, Bárvarth Gyula, Drenovics Dezső, Fuchs Mór, Gaál György, Geisler József, Grünhut Rezső, Honig Aladár, Kapun Ede, Katona Lajos, Kardos Gyula, Kiss Gusztáv, Lábod Lajos, Márton László, Mézáros József, Molnár László, Németh János,

— Köszönöm, szólt halkán a fiatal ember.

— Haza kell mennem, megigazítani a ruhámat . . . hebegett zavartan a leány s a legközelebbi padhoz sietett, hol Heyden Ernő leoldozta mindkettőjük koresolyáját.

— Ha nem haragszik, elkisérem.

Margit csak bólintott s nemsokára a kert alatt haladtak, a mely a házat elválasztotta a jégpályától.

És míg a fagyos tél uralma tartott, még sokszor mentek Heyden és a durczás Margit ezen az uton együtt a kert ajtajáig, míg nem egyik napon Heyden Ernő mint leendő családtag lépte át Margiték küszöbét.

X.

Nicsovics Sándor dr, Nicsovics Vazul ifj. Osesodál Ödön, Öhlvang Károly, Papp Lajos, Perczel Győző dr, Reitter József, Sántha Boldizsár, Sapszon Géza, Stefán Gyula, Steszél Károly, Szabó Géza, Szalay József, Szántó Gyula, Száva János, Szily Ádám dr, Szücs József, Tiborecz Ágost, Tóth Aladár, Truka László, Ujházi Lajos, Ürmös Péter, Valentényi György.

— **Halálozás.** Dr. *Paiss* Mihály a marczali járás főszolgabírája, hosszas betegség után f. hó 14-én Marczaliban elhunyt. Temetése 16-án nagy részvét mellett ment végbe.

— **Ehmarás.** Valóban csodálatos, hogy környékünkben mennyire garázdalkoknak a veszett és dühös ebek. Nem mulik el hét, hogy pár értesítést ne kapnánk e bestiák marásáról. Most is a mozsgói plebános kutyája megharapta *Neumajer* Lipót uradalmi kertészét úgy annyira, hogy 2—3 hétig kell gyógykezeltetni magát, mert a „Pasteur“ intézetbe nem ment fel. A dühös ebet, hogy az állatorvos megfigyelhesse Szigetvárra hozták.

— **A kanyaró és vörheny** járvány városunkban, a gyermekek közt nagyon elterjedt.

— **Elkobzott hamis pénz.** Pénteken *Ambrus* Péter Lajos naptár elárúsító a Központi vendéglőben egy hamis egyforintos pénzdarábot mutogatott. A véletlenül oda betért *Nyári* Lajos rendőrbiztos azonban a rozsz pénzt elkobozta tőle. *Ambrus* azt állítja, hogy valaki őt e pénzzel becsapta. Igen érdekes a rendőrbiztosnak ez ügyben tett jelentése melynek végső soraiból a következőket szóról-szóra közöljük: A „Kis ujság“ f. évi december 17-iki számában a temesvári rendőrség által f. hó 11-én felfedezett pénzhamisító banda által gyártott 5 koronásoknak teljesen megfelel az elkobzott egy forintos. (Fából vaskarika szerk.)

— **Meghívó.** A szigetvári munkásképző egyesület az alakítandó dalárda javára, a pécsi munkás-képző dalárda közreműködésével f. hó 26-án a Korona szálloda nagytermében műkedvelői előadással egybekötött zártkörű Táncvizgalmat rendez. Beléptidij személyenként 1 kor, Egyleti tagok részére 80 fil. Karzatjegy az előadás tartamára 40 fil. A meghívó kívánatra felmutatandó. Előadás kezdete este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak. Műsor. 1. *Nyitány.* Éneklék a Pécsi munkásképző dalárda. 2. *A mai rendszer áldozatai.* Dráma 1 felv. írta Sas Ede. 3. *Élőkép.* Mult jelen és jövő. 4. *Riadó* éneklék a dalárda. 5. *Mikor a nagysága nincs otthon.* Vigjáték 1 felvonásban. 6. *Szenderyő.* 7. *Népdalok* (egyveleg) éneklék a dalárda. Végül táncz.

— **A magán menlovak vizsgálata** e járásból f. hó 22 délelőtt volt Szigetvárott a vásártéren megtartva, mely alkalommal elővezettek 52 menlovat és közülök fedezetetésre alkalmasnak 24 darabot talált a kiküldött bizottság.

— **Halászlé és ütlegek.** *Niedermajer* János n.-ujfalusi lakos a héten hal lakomáira hívta meg barátait. A halászlé párolgó illata azonban oda esalta a korgó gyomru *Kemmer* Mátyást is, ki Sanyaru Vendelként irigykedve nézte az ablakon át a vígan lakmározókat. Ezt észre vette a házi gazda és

kiment hogy a hivatlan vendéget tolakodásáért rendre utasítsa, de vesztére ment, — mert a rendreutasított *Kemmer* a melőztetés és rendreutasításért a nála lévő lécz darab-bal úgy helyben hagyta a bankett adó házi gazdát, hogy 8 napig tartó testi sértést okozott rajta.

— **A szigetvári kereskedő ifjak egyesülete,** melynek működő tagja a helybeli kereskedelmi alkalmazottak e hó 12-én a „Korona“ szállodában lévő külön helyiségükben „házi-estélyt“ rendeztek, melyen szép számu publikum vett részt. — Vasárnap *Schwarz* Lajos kereskedő elnöklété alatt közgyűlést tartott az egyesület, melyen több tárgyon kívül, egy rendezendő mulatságról is folytattak eszmecsérét. — Határozatba ment, hogy január hó 16-án másorral egybekötött táncestélyt rendeznek, melyre sikerült dr. *Zsrai* Károlyt a pécsi ker. és iparkamara titkárát megnyerniök.

— **A posta csomagok czimzése és csomagolása.** A közelgő karácsonyi ünnepek alkalmából a pécsi posta és távirdaigazgatóság a közönség figyelmét a következőkre hívja fel: A csomagoknak általában úgy kell göngyölve lenni, hogy egyrészt, a göngyölet (burkolat) a küldemény tartalmát ki és befolyás ellen megvédje, illetőleg, hogy tartalmukhoz a burkolat és a pecsétek megsértése nélkül hozzáférni ne lehessen, más részt, hogy a tartalom más küldeményeken szállítás közben kárt ne tehessen. A csomag tartalmának minősége, természete a hosszabb vagy rövidebb szállítási ut a vizen vagy szárazon vasuton vagy kocsin való szállítás majd egyszerűbb, majd erősebb és tartósabb csomagolást igényel. Ehez képest: Jelentékenyebb értékű tárgyak kivált, ha nedvesség dörzsölés, nyomás, vagy ütés által könnyen megsérülhetnek pl. csipkék, selyemkelmék stb. és oly küldemények melyek nagyobb távolságra és kivált tengeren szállittatnak értékük terjedelmük és súlyukhoz képest megfelelő módon közönséges vagy fonákjával kifelé fordított viaszos vászonba, bőrbe, szükség esetén vászonnal körülburkolt dobozba teendők és jól körül kötözendők, vagy jó szerkezetű erős faladába csomagolandók Ékszeres drágaságok tokban elhelyezve azon felül vászonnal körültekert erős fadobozba, faladába zárva és jól körülkötözve és lepecsételve adandók föl. Csekélyebb értékű tárgyak csomagolásához ha, azok nedvesség, dörzsölés, nyomás, vagy ütés által könnyen nem sérülhetnek meg — elégséges, ha jó minőségű és többretű csomagoló papirba burkoltatnak és egy darabból álló erős zsinnyal többszörösen körülkötöttek. Csomagolás nélkül, csak bezárt utazó táskák, bőröndök, jól abroncsolt hordók, erős beszegezett ládák, továbbá már nem vérző egy — egy darab vad adható fel. — Több drb. vad, pl. nyul fécán, fogoly stb. csakis csomagolva adható postára. Végre még felemlitem, hogy a torlódás lehető csökkentése céljából, de meg azért is, hogy a küldeményeket még az nap biztosan tovább küldeni lehessen, igen kívánatos, hogy a küldemények feladása délelőtti időben történjék, a célból intézkedtem; hogy kerületem nagyobb hivatalainál f. évi december 20—24-ig bezárólag a küldemények a déli órákban is felvétessenek.

***) A közönség köréből**

*) E rovatban közérdekű felszólalásokat díj talanul közlünk, de a felelősség a beküldőt terheli.

Válasz a beteg betegsegélyzőre.

A Délsomogy f. é. november 22 számában egy közlemény jelent meg: A beteg betegsegélyző czímen, mely engem durva hazug állításaival sérteni igyekezett.

Hogy a közönség is tájékozva legyen magamat pedig azon vád alól tisztázzam, hogy a b. s. pénztárt én hoztam volna ama válságos helyzetbe, kell, hogy pár szóval idézem a jelzett 7 évi működést, mit mi sem bizonyít jobban mint azon mérleg mely 1901. decz. 31-én zárodott. Eltekintve a 3536 K 10 fil. tartalék alap hiánytól, volt 2619 K 10 fil. adóság erre a fedezet 2393 K 18 fil. hátralék mely összegből behajthatatlanság esetén veszített a pénztár mint egy 400 koronát. — Melyet ha időben kimutattak volna, a veszességnek még egy harmad része sem lett volna. Tehát a pénztár beteg volt! Miért?

Alig tettem be lábamat, perelt az orvos, jöttek a gyógyszerészek követeléseikkel a % elvonásaival és perrel fenyegettek, a lakást felmondani akarták, ha nem tudunk fizetni még a kórház is fel emelte követelő szavát, hisz ez helyesen ment, de hol a pénz? A pénztár néhány korona kivételével teljesen üres! Tudna-e cikkiró üres erszényből ezekre menő adóságot fizetni?

Kitette betegé a pénztárt?

Pedig a családtagok a lefolyt 7 évben alig egy évig kaptak orvosi segílyt és gyógyszerert.

Arra a megjegyzésre „Nagy reformator — szék foglalója“ ezt egy ostoba éretlen vicnek minősitem. — Az igazgatóság midőn kimondta a szabad orvos választást receptek után, hivatalos órát is tüzött ki ennek a kiadására, mit a Délsomogy című lapban közhírré is tett. Tehát aljas rágalom az az állítása, hogy én kívántam őket városvégi lakásomra. Hogy a szabad orvos választást %-ra nem sikerült mindjárt meg állapítani illetéktelen beavatkozás volta miatt történt.

A szabad orvos választás eldöradója ugy a tagok, mint a pénztár részére igen üdvös.

A fent leirtakat igazolni tudom. E végből, ez uton önnel C. ur nem akarok érintkezni hanem elvárom, hogy keresse igazát ott a hol azt keresni kell. Ha lemeri tenni az alarczot, a közérdekért álljon elő! — Én bizonyítani képes leszek és meg fogom a cikkirót győzni állításai valótlanágáról.

Schmidt Nándor.

A beteg betegsegélyző.

Lélekemelő azon érdeklődés, melylyel állam és társadalom az utóbbi években a közegészségügyet s különösen a kezük munkája után élők egészségi érdekeit felkarolják. Amerikában és Angolországban az önjerejében bizó társadalom autonomicze végzi ezen teendőket; Németország csak nem régen több milliónyi áldozattal munkás-gyógy- és üdülöhelyeket létesít; az olasz törvényhozás novellával bőviti 1898-iki idevonatkozó törvényeit; Svéd- és Norvégországban a közegészségügy jó része (legtöbb a gyufagyári munkás) a község statutorius jogköréhez tartozván, nap nap után létesülnek a reformok legnagyobbbrészt pedig a király szabályozta azt 1899. évi aug. 17-diki rendeletével; Oroszországban mostanában láttak napvilágot a munkásvédő törvények; Brúxelesben

az egész világ előtt elismert tekintélyek ezidén már a XI-ik kongreszuson foglalkoznak a közegészségi intézmények terjesztési módozataival; s a magyar közegészségügyi törvény, a nyomában termelt miniszteri rendeletekkel büszkén foglalja el helyét a modern államok hasonló intézkedései között.

Nem a törvény hibája azután az, ha vele nem élnek, rosszul élnek, vagy visszaélnek. — Így megengedi törvényünk, hogy az ipartestületek betegsegélyző pénztárakat létesítsenek. Megengedi de nem kötelez. Ez szerény nézetem szerint azt jelenti, hogy ahol az előfeltételek megvannak, ott ilyen intézmény létesülhet. Az előfeltételek pedig a törvény szabta minimális létszámon kívül kétségtelenül az ily pénztár vezetésére való képesség is. Helye tehát csak ott van, ahol van elég erő egy állandó szakközeg alkalmazására, vagy van elég intelligens és a köközért dolgozni kész lelkesmeretes iparos a a vezetésre. Ahol mindez nincs, vagy megszünt lenni, ott ily intézménynek helye nincs vagy megszünt lenni. Kiviláglik ez az intenczió a törvény intézkedéseiből is, valamint a pécsi kamara f. hó 17-iki határozatából, melyben a szegszárdi ipartestületnek betegsegélyző pénztár felállítása iránti kérelmet elvi szempontból elutasítólág terjeszti a miniszterhez az ily pentárak ellen utóbbi időben sűrűn felhangzott panaszok miatt. Nem is beszélve arról, hogy ha az 1884: XVII. t. cz. 122 §-a értelmében az ipartestületek (és ezzel természetesen a kebelükben alakított betegsegélyző pénztárak is, mert hisz az 1891 XIV. t. cz. szerint ennek közgyűlési tagjai amazoknak kiküldöttjei) képesített iparosok két harmadának kívánatára létesíthetők, — ennél fogva tehát ugyanezek kívánatára meg is szüntethetők, — az 1891: XIV X. fejt. 68 §-a világosan rendelkezik aziránt, hogy ha ily bet. pénztár kötelelőseinek eleget tenni nem tud, megszüntetendő és ker. bet. segélyző pénztárba olvasztandó.

De különösen kitűnik ez a keresk. miniszternek 1903. aug. 26 diki 56,605 sz. elvi határozatából, mely szerint az ipartestület kötelelőkébe tartozó iparosokat alkalmazottaik biztosításánál a kerületi és ipartestületi betegsegélyző pénztárak között szabad választási jog illeti meg, természetesen abban a tekintetben is, hogy az említett iparosok alkalmazottaikat a kerületi betegsegélyző pénztárból az ipartestületi pénztárba és viszont bármikor álléptethetik. Mert hisz az 1891: XIV. t. cz. 53 §-ának első bekezdése világosan kijelenti, hogy a kerületi betegsegélyző pénztárak tagjai az ipartestületi vagy gyári betegsegélyző pénztárba, s az 56 és 69 §§-ban foglalt utalások szerint az ipartestületi és gyári pénztárak tagjai a kerületi pénztárba bármikor szabadon átléphetnek. Amennyiben tehát egy rendetlenül működő ipart. bet. pénztárt sem a hatóság meg nem szüntetne a törvény értelmében, sem az épen soros közgyűlési kiküldöttek fel nem oszlának az alapszabályok értelmében, azt az érdekekben sértett egyes pénztári tagok is megszüntethetik azáltal, hogy törvény adta jogukkal élve átlépnek a kerületi bet. pénztárba. Mert ahol nincs tag ott nem lehet kiküldött, ahol nincs kiküldött, ott nem lehet közgyűlés s ahol nincs közgyűlés ott nem lehet törvényes egyesület.

Mindezeket pedig a szigetv. ipartest. beteg pénztár tagjainak felvilágosítására mondom, ahol bizony feje tetején áll a rend.

Hetek óta hirlapi polemia folyik köztem (Censor) és az ip. test. betegs. pénztár vezetője (Zanathy ur) között a Délsomogy hasábjain (hol különben gyakran találkoztunk az iparosok érdekeivel foglalkozó vezető és más cikelyekkel) melynek czélja részemről a publikum és hatóság figyelmének felhívása volt a bet. pénztár nagy arányu rendtelenségeire s ezáltal erkölcsi presszió gyakorlása a helybeli és vidéki iparosok érdekeknek lelkismeretesebb kezelésére; — a Z. uré pedig ugylátszik az, hogy engem az ellenem és adataim forrásai ellen intézett sértegetésekkel és ijesztgetéssel elhallgattasson. Fegyvere azonban mindig visszafelé sült el, mert sértegetései és fenyegetései nemcsak hogy meg nem ijesztettek, hanem sukezesszive mindinkább positivebb modorban való fellépésre késztetnek; holott eredtileg csak a sűrűn hallott panaszok közvetlenül pedig a szegény Ortner Ignác esete adta kezembe a tollat s nem gondoltam arra, hogy X, Y vagy Z van e érdekelve a személy előttem teljesen indifferens lévén. — Hogy mennyire az objektív közérdek képezte álláspontomat, azt hiszem eléggé igazolja azon körülmény hogy Smidt ur engem már régebben felkért a bet. pénztár könyvelői állásának elvállalására és én ezen ajánlatot — bár időmből tellett volna s a pár száz koronának is helyet tudtam volna találni — visszautasítottam, mert nem akartam egy ily fontos érdekű intézmény vezetéséhez mit sem értő urak mellett az állást vállalni. Nem is értem hogy hogyan vállalhat valaki lelkesmeretesen százak érdekébe vágó oly fontos feladatot, mint egy bet. pénztár vezetése — ha nem ért hozzá. Aki nem tud arabusul, ne beszéljen arabusul.

Z ur rögeszméknek, majd aljas rágalmeknek nyilvánítá állításaimat, ami arra kényszerít, hogy — vele sértegetései miatt szóba nem állhatván — ezuton hiteles adatokkal igazoljam, hogy amikor én a közérdekében néha-néha tollat fogok, amit éppen iparos és munkás polgártársaimért jogász korombau Pesten, sőt még diák koromban is nem egyszer megtettem, — nem ujamból szopott rögeszmékkal és aljas rágalomokkal traktálom a publikumot. Ime:

Ezennel igazolom azon állítást, miszerint a szigetvári ipartestületi betegsegélyző pénztárban, fenállása óta először az utóbbi két évben tartott a vármegye vizsgálatot.

Szigetvár, 1903. decz. 14.

Farkas Gyula s. k.
tb. főbíró.

Ezennel igazoljuk, hogy a kórház átiratai a betegsegélyző pénztárhoz csak ritkán — öt hatszori kísérletezés után — sikerül, a hivatalban nem lévén található senki, aki az iratokat átvénné.

Szigetvár 1903. decz. 14.

Verböczy János s. k. Raksányi Árpád s. k.
gondnok. közkorházi ig. főorvos.

Hajdu Ferencznének lábán kötszövetlobja volt. Nem járhatott a nagy fájdalom miatt, de orvosi rendelet folytán is feküdnie kellett. mert már pár lépés megtétele után — vagy ha lábát ülőhelyéről lógatta, rosszbodás állott be. — Ipara után semmi esetre nem mehetett. Fekében azonban gyermekei rongyos ruháit foltozhatta. Én öt munkaképtelennek tartottam, a segély kiuta-

lásra, a segély mégsem lett neki kiszolgáltatva.

Szigetvár, 1903. decz. 14.

Dr. Raksányi Árpád s. k.

Ezennel kijelentem, hogy a szigetvári ipart, betegsegélyző pénztár ellen a gyógyszeresek ára erejéig pert indítottam s már régebben írásban kijelentettem, hogy ha rendszeresen nem fizetnek perzentet nem adok.

Szigetvár, 1903. decz. 14.

*Salamon Jenő s. k.
gyógyszerész.*

Hozzám intézett kérdésére kijelentem, hogy tény az miszerint a szigetvári ipartestület és betegsegélyző pénztárban f. év máj. 26-dikáig semmi elkönyvelve nem volt. Ezt és más egyéb rendelleniséget a behívott előjárásnak, igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak konstatáltam és jegyzőkönyvbe vétettem, hogy a tapasztalt hanyagságok tovább már nem tűrhetők s a tagok érdekében sürgős intézkedést kértem, mely be nem következvén elnöki állásomat elhagytam.

Szigetvár, 1903. decz. 15.

Walde Lajos s. k.

Ezennel kijelentem, hogy a szigetvári ipart. betegsegélyző pénztárnál az orvos által kiutalt táppénz kifizetését megtagadták azzal a kijelentéssel, hogy tüdőbetegeknek nem adnak táppénzt.

Szigetvár, 1903. decz. 17.

Ortner Ignác s. k.

Mindezekből s a még számos hiteles adatból, melylyel szolgálhatnék, most már láthatja Z. ur hogy itt nincs további hírlapi polemikának helye. — Ha rágalmaztam — ime kívánsága szerint becsületes emberhez illően ledobom inkognitóm fátyolát, —

tessék ellenem sajtópert indítani: ha pedig igazat mondtam tessék levonni a konzekvenciákat. Itt nem lehet többé személyeskedni, itt nem lehet kukoricázni, itt 600 iparos családjának és munkásainak egészségi és anyagi érdekeiről van szó, itt rendnek muszáj lenni.

Katona Lajos.

Miután a fenti cikkek minden részről a közérdekében már teljesen meglettek vitatva, ennél fogva mi részünkről a további közléseket beszüntetjük. S csak a végeredményről fogunk majd beszámolni. (Szerk.)

Kiadja a szerkesztőség.

Ártézi szikviz

kaphato

Verböczy J. szikviz gyárában

SZIGETVÁRON Vasuti utca 61. sz.

Friedman Károly

legnagyobb és legolcsóbb

BUTOR RAKTÁRA

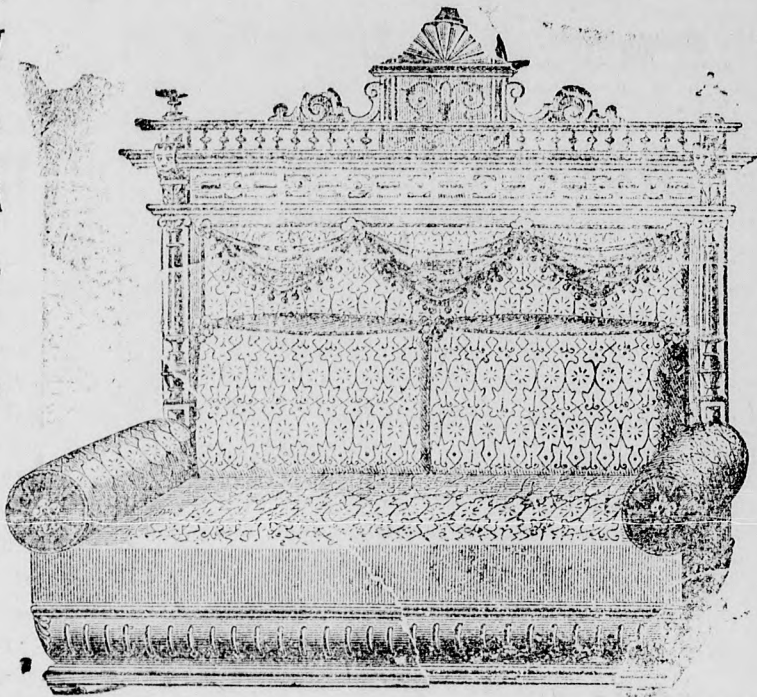
kárpitos és díszítő üzlete

PÉCSETT,

Siklói országot 44.

Ismételadóknak, nagyobb berendezéseknél egyeseknek is

10% engedmény.

Alapított 1872.

Felhívás!

Alapított 1872.

A szigetvári segély-egylet szövetkezettől

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint a

32-ik

évtársulat alakulása

czéljából,

részvények már is jegyezhetők, és pedig máától kezdve minden nap a segély-egylet helyiségében egész 1904. márczius hó végéig későbbi jegyzésekért késedelmi kamat nem lesz felszámítva.

Jegyezni lehet: Barcon: Pajtás Fülöp, Sellyén: Szavorits Nándor uraknál.

Az évtársulat öt évre alakul és minden egy koronás részvény után kezesség melletti kötvényre 260 koronáig kölcsön felvehető,

A vidéken lakó egyesületi tagoknak teljesítendő költségmentes befizetések czéljából a m. kir. postatakarék pénztárnál nyitott CHEK-számlánk befizetési lapjait kívánatra megküldjük.

Kelt a szigetvári segély-egylet szövetkezet 1903. évi december hó 1-én tartott igazgatósági üléséből:

Oscsodál Gusztáv
helyettes igazgató.

Rechnitzer Sándor
vezérigazgató.

Behozatal.**Kivitel.**

Magyar, Német, Lengyel országi valamint Prágai

hentesárúk

valódi prágai és westfáliai sonkák, karmánádi, krakkói kalbász magyar és veronai szalámi, mortadella, debreczeni kalbász, paprikás szalona, valamint mindennemű hurka különlegességek.

ANTON ZAWODSKY

Bécs, XVI. Brestelgasse 5.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nagyban.**Kicsinyben.****Sertés táp-por**

mely legyen házi szere minden sertés tenyésztéssel és hizlalással foglalkozó gazdának, miután ezen évek óta bevált, s főképen az Alföldön nagy kelendőségnek örvendő szer előmozdítja a sertések étvágyát, emésztő képességét és fokozza a ma általános sertés megbetegedések ellen az ellentálló képességet. Utasítás mellékelve.

Egy ezirka 100 grammot tartalmazó csomag ára 30 fillér.

Kapható a készítőnél: **Gáts Lajos** gyógyszerésznél Baranya-Mágoacson és főraktar Szigetváron **Os csodál Gusztáv** kereskedésében.

A legjobb minőségű komlói kovács és darab fűtő szén

kapható.

Engel A. és fiai fatelepén

Szigetvárrott (a vasutnál).

Kovács szén 100 kgr. I K 60 fil.

Darab fűtő szén „ „ I K 80 fil.

Kozáry Ede

könyv, papirkereskedése, könyvnyomda könyvkötészete **SZIGETVÁR.**

Megérkeztek

a Karácsonyi ajándéku alkalmas

Ima és képes könyvek

Levélpapír Diszdozok

legújabb mintákban

Karácsonyi és ujévi képes lev.-lapok

1994. évre szóló kézi, fali,

előjegyzési és tárcza **NAPTÁRAK** dús választékban.

Csinos Névjegyekre kérem már most a rendeléseket feladni.

Nagy Karácsonyi Vásár!

A raktáron lévő összes cikkek,

különösen

NŐI CONFECTIO

és

SZŐRME ÁRUK
mélyen leszállított árak mellett.

Maradékok fél árban!

Deutsch Dávid fia

divatáruháza

SZIGETVÁROTT. (Takarékpénztári épület).

Leszállított árak!

Leszállított árak!

ALÁÍRÁSI FELHÍVÁS!

A Szigetvári Polgári Önségélyző-Egylet

SZÖVETKEZET

igazgatósága

8-ik

ÉVTÁRSULAT

alakulás céljából tudatja, hogy a részvények jegyzése december hó 1-ső napján az intézet helyiségében (városház ipartestület) veszi kezdetét.

Egy részvény után 20 fillér a heti befizetés.

Jegyezni minden nap lehet.

Jegyzés alkalmával minden részvény után 20 fillér beiratási díj fizetendő.

Az intézet igazgatósága úgy mint eddig is, a hitel megszavazása és a pénz kiutalványozása körül a kereskedelem és ipar úgy mint a polgárság érdekét mindenkor tekintetbe fogja venni.

A heti befizetések: kedden, szerdán és csütörtökön eszkozlendők.

Szigetvár, 1903. évi december hó 1-én.

Walde Lajos,
aligazgató.

Jóth István ügyvéd,
vezér igazgató.